

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/30/2025
Identifikačné číslo spisu: 2120010625
Dátum vydania rozhodnutia: 14.10.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2120010625.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Mariána Mačuru a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného W. Y. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 14. októbra 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného W. Y. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 18. júna 2024, sp. zn. 3To/142/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. Y. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) z 13. decembra 2022, sp. zn. 6T/20/2020, bol obvinený W. Y. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

najmenej od roku 2015 do 12. septembra 2019 v rodinnom dome v W. na adrese I..M.. Š. XXX/X sa dlhodobo bezdôvodne, pod rôznymi fiktívnymi zámienkami opakovane dopúšťal fyzického a psychického násillia voči manželke G. Y., nar. XXXX a svojej dcére G. Y., nar. XXXX, tým spôsobom, že ich fyzicky napádal, manželku upodozrieval z nevery, vulgárne ju urážal, vyhrážal sa jej usmrtením, bránil jej v slobodnom rozhodovaní, voči nej ako i celej rodine sa správal autoritatívne, o celom chode rodiny rozhodoval výlučne obvinený, bránil jej v udržiavaní sociálnych kontaktov, kontroloval jej pohyb, kam ide, s kým trávi čas, nákup jej osobných vecí podmieňoval pohlavným stykom, tento vyžadoval od nej aj niekoľkokrát denne, dožadoval sa, aby mu bola neustále k dispozícii, musela ho obsluhovať, čo u poškodenej G. Y. vyústilo do nadmerného užívania alkoholu, pričom počas jej dobrovoľnej ústavnej liečby ju v jej odhodlaní nepodporoval, práve naopak, cez elektronické médiá jej zasielal fotky alkoholu, pred priepustkou z liečenia sa dotazoval či jej má kúpiť červené víno, na jej narodeniny jej daroval alkohol,

- minimálne od roku 2015 do 24. apríla 2019 v priestoroch rodinného domu opakovane, takmer denne s výnimkou časti roku 2016 a časti roku 2017 vulgárne nadával a ponižoval svoju dcéru G. Y. tým, aká je hlúpa, používajúc hrubé vulgarizmy, vyhrážal sa jej, že ju zaškrtní ako koča, doláme ruku aj nohy, udieral ju rukami, kopal nohami a to do rôznych častí tela v dôsledku čoho jej boli spôsobené zranenia nevyžadujúce si lekárske ošetrovanie,

- v presne nezistenú dobu v roku 2015-2016 v spálni rodinného domu rukou udrel do tváre manželku G. Y., následkom čoho spadla a udrela si hlavu o konštrukciu postele, pričom v dôsledku úderu sa jej vytvorila pod ľavým okom modrina,

- dňa 9. septembra 2019 v čase asi o 11.00 hod. pri uvedenom svojom rodinnom dome po predchádzajúcej slovnej hádke o mobilný telefón manželku G. Y. otvorenou dlaňou pravej ruky udrel do oblasti tváre v dôsledku čoho spadla na zem a spôsobila si odreniny, následne po vojdení do domu ju v obývacej miestnosti chytil pravou rukou pod krk a so slovami „prisahám Bohu Ťa zaškrtním“ jej stláčal krk, avšak sa je podarilo ujsť do inej miestnosti, pričom uvedené konanie si nevyžiadalo lekárske ošetrovanie,

- dňa 11. septembra 2019 v čase o 23.00 hod. v spálni rodinného domu pristúpil k posteli a tam ležiaciu manželku G. Y. udrel otvorenou dlaňou do oblasti tváre a následne si veľa nej ľahol do postele, avšak o 02:30 hod. dňa 12. septembra 2019 zapol svetlo a začal jej vulgárne nadávať, a so slovami „prisahám Bohu ja Ťa zabijem, ja Ťa podrežem, idem po nôž“, ju chytil pod krk a zhodil z postele na zem, v dôsledku čoho sa jej vytvorila modrina na ruke, vzápätí odišla G. Y. do kúpeľne, kde prišiel obvinený za ňou a sotil ju na zem a sediacu na zemi ju udrel do oblasti chrbta, pričom uvedeným konaním jej spôsobil zranenie nevyžadujúce si lekárske ošetrovanie,

čím svojím konaním spôsobil svojej manželke G. Y. a svojej dcére G. Y., obe bytom I. M. Š. č. X, W., fyzické a psychické utrpenie, ktoré poškodilo ich fyzické a psychické zdravie.

Za to mu prvostupňový súd podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona prvostupňový súd obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozhodujúc o odvolaní obvineného W. Y. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu uznesením z 18. júna 2024, sp. zn. 3To/142/2023, odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti vyššie citovanému uzneseniu Krajského súdu v Trnave, ako aj jemu predchádzajúcemu rozsudku Okresného súdu Trnava podal obvinený W. Y. dovolanie prostredníctvom pre dovolacie konanie zvoleného obhajcu JUDr. Mgr. Jaroslava Plunára písomným podaním z 28. augusta 2024, doručeným elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom toho istého dňa, s uvedením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

Podané dovolanie odôvodnil obvinený tým, že rozsudok prvostupňového súdu považuje za nesprávny, pretože pri určovaní viny a trestu nevzal do úvahy skutočnosti z prípravného konania ani to, že obvinený doposiaľ nebol súdne trestaný a v správnom konaní bol postihnutý len za drobný delikt. Poprel pritom spáchanie skutku a rovnako tak nesúhlasí s uloženým trestom, ktorý považuje za neprimerane prísny.

Následne poukázal na kvalifikačný pojem páchania trestného činu „po dlhší čas“ a k nemu uviedol, že v Trestnom zákone nie je definovaný, čo znamená, že je ho potrebné posudzovať individuálne v každom konkrétnom prípade. Je pritom však potrebné zistenie skutočného a nie iba domnelého skutkového stavu.

Vo vzťahu k trestnému činu týrania blízkej a zverenej osoby obvinený uviedol, že „týranie“ nemôže byť jednorazové konanie, musí ísť o sústavnejšie konanie vyznačujúce sa opakovaným hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním. Určitá hromadnosť útokov či dlhšiu dobu trvajúce útočenie je podľa obvineného znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu. Zo samotného časového vymedzenia skutku uvedeného v dohode o vine a treste (zrejme mal na mysli rozsudku, pozn.) nie je podľa obvineného možné automaticky vyvodiť, že došlo k spáchaniu trestného činu závažnejším spôsobom konania v zmysle § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona. Zo skutkového stavu opísaného v rozsudku je pritom podľa obvineného zrejme, že ani svedkovia a poškodené nevnímali spôsobené príkorie s takou intenzitou, aby súd mohol aplikovať § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona. Poukázal pritom na to, že s poškodenou G. Y. boli od roku 2019 rozvedení, rovnako tak aj na jednotlivé časti výsluchu poškodenej a na to, že nikto sa nezaoberal tým, že poškodená pila už od detstva. Rovnako tak sa nikto nezaoberal jej psychickými stavmi, ktoré mohli byť dedičného charakteru.

Obvinený ďalej poukázal na časti výsluchu poškodenej G. Y. ml., svedkov, znalcov, ako aj na časti svojej výpovede a doplnil k tomu, že na problematickom spolžití majú svoj podiel obaja partneri.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie, alternatívne aby obvinenému zrušil uložený trest a uložil mu trest v dolnej hranici trestnej sadby za trestný čin podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Obvinený W. Y. podal dovolanie aj prostredníctvom obhajcu Mgr. Ing. Juraja Trokana písomným podaním z 2. septembra 2024, s uvedením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že už v prípravnom konaní si za obhajcu zvolil JUDr. Františka Poláka, ktorému bol od 24. novembra 2020 do 7. septembra 2022 pozastavený výkon advokácie, na základe čoho mu prvostupňový súd ustanovil náhradného obhajcu. Po zrušení pozastavenia výkonu advokácie obvinený uvedenú skutočnosť oznámil prvostupňovému súdu za prítomnosti náhradného obhajcu. Napriek tomu však prvostupňový súd pokračoval v konaní hlavného pojednávania bez toho, aby zvoleného obhajcu obvineného predvolal. Zvolený obhajca z tohto dôvodu nemal možnosť predniesť záverečnú reč, nebol mu doručený rozsudok prvostupňového súdu, nemohol voči nemu vypracovať odvolanie a rovnako tak nebol predvolaný na termín verejného zasadnutia krajského súdu určený na 14. máj 2024. Po otvorení verejného zasadnutia obvinený namietal porušenie svojho práva na obhajobu z dôvodu opakovaného nepredvolania jeho zvoleného obhajcu. Na základe tejto námietky odvolací súd odročil verejné zasadnutie na 18. júna 2024 a na tento termín predvolal aj zvoleného obhajcu obvineného. Zvolený obhajca informoval odvolací súd o tom, že výkon advokácie mal obnovený od 7. septembra 2022, ako aj o tom, že nebol predvolaný na termíny hlavného pojednávania, ktoré sa uskutočnili po tomto dátume, nemohol predniesť záverečnú reč, nebol mu doručený rozsudok prvostupňového súdu a nemal možnosť vypracovať voči nemu odvolanie. Odvolací súd však uvedené skutočnosti nevezal do úvahy a zvolenému obhajcovi, ktorý ani nepoznal obsah rozsudku prvostupňového súdu udelil slovo na konečný návrh. Uvedený postup prvostupňového súdu považuje obvinený za porušenie práva na obhajobu podľa § 2 ods. 9, čl. 11 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Obvinený pritom nesúhlasí s tvrdením odvolacieho súdu, uvedeným v napadnutom uznesení, že prvostupňový súd nevedel o obnovení advokátskej činnosti zvoleného obhajcu, pretože obvinený túto skutočnosť prvostupňovému súdu oznámil ústne na hlavnom pojednávaní v prítomnosti náhradného obhajcu. Zvolený obhajca pritom nemal povinnosť oznámiť obnovenie svojej advokátskej činnosti prvostupňovému súdu, pretože táto povinnosť mu nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí krajského súdu navyše nevyplýva, z akého dôvodu nevykonával zvukový záznam, pričom o nevyhotovení zvukového záznamu obvineného nikto neinformoval a v

zápisnici to nie je žiadnym spôsobom poznačené. Navyše, v zápisnici z 18. júna 2024 je po pokračovaní vo verejnom zasadnutí uvedené, že sa oboznamuje rozsudok, hoci žiaden rozsudok sa neoboznamoval a oboznamovala sa výlučne správa Slovenskej advokátskej komory o tom, kedy bol JUDr. Františkovi Polákovi pozastavený výkon advokácie. Odvolací súd si pritom podľa obvineného sám protirečí, pretože na jednej strane tvrdí, že konanie bez zvoleného obhajcu JUDr. Františka Poláka nebolo porušením práva obvineného na obhajobu a na strane druhej ho predsa len predvolal na verejné zasadnutie konané 18. júna 2024 a za týmto účelom odročil verejné zasadnutie konané 14. mája 2025.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku je podľa obvineného naplnený tým, že sa osobne nezúčastnil na vyhlásení rozsudku dňa 18. júna 2024. Je pravdou, že hlavného pojednávania (zrejme mal na mysli verejného zasadnutia, pozn.) sa zúčastnil, avšak na verejnom vyhlásení rozhodnutia už prítomný nebol. Odvolací súd mal preto podľa jeho názoru postupovať podľa § 171 ods. 4 Trestného poriadku a odročiť pojednávanie za účelom verejného vyhlásenia rozhodnutia o najviac tri pracovné dni, čo sa však nestalo.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že konajúce súdy vyhodnocovali vierohodnosť poškodených na základe znaleckého posudku PhDr. F. H., ktorá však vypracovala posudok aj naňho. Po citácii § 142 Trestného poriadku obvinený uviedol, že do konania mal byť okrem tejto znalkyne, ktorá posudzovala obe strany, prizvaný ešte aspoň jeden znalec, ktorý by sa vyjadril k jeho osobe i k osobám poškodených nezávisle od záverov znalkyne PhDr. H.

Napokon, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je podľa obvineného naplnený nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku, ktorý nevykazuje znaky prokurátorom žalovaného trestného činu, ale „len“ prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, čo viedlo k prepusteniu obvineného z väzby. Aj krajský súd pritom v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval, že časové údaje spáchania jednotlivých čiastkových útokov nie sú presné, čo potom podľa obvineného vyvoláva otázky ohľadom správnosti použitia okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 138 písm. b) Trestného zákona.

S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trnave z 18. júna 2024, sp. zn. 3To/142/2023, bol porušený zákon v § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v § 39 ods. 1, § 142 ods. 1, § 171 a § 252 ods. 1 Trestného poriadku v jeho neprospech. Ďalej navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok prvostupňového súdu a podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku zväzil prerušenie výkonu trestu do právoplatného rozhodnutia o dovolaní.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila poškodená G. Y. písomným podaním zo 14. októbra 2024, v ktorom uviedla, že sa nebude k dovolaniu obširne vyjadrovať, pretože jej to nerobí dobre a stále nie je v poriadku. Naďalej sa obvineného veľmi bojí, cíti sa ohrozená a obáva sa, aby nebol prepustený.

Na vyjadrenie poškodenej reagoval obvinený vyjadrením prostredníctvom obhajcu JUDr. Mgr. Jaroslava Plunára písomným podaním z 11. novembra 2024, v ktorom uviedol, že zotrváva na svojich písomných vyjadreniach, ktoré zaslal dovolaciemu súdu a k vyjadreniu poškodenej uviedol, že ho považuje za tendenčné, pretože bola vždy poučená v rámci ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku, pričom svoje práva vykonávala bez toho, aby v nich bola obmedzená. Obvinený pritom ani nenavrhol, aby mu bol zrušený zákaz priblíženia sa k poškodenej. V priebehu prípravného konania ani konania pred súdom nikto nežiadal vykonať anamnézu rodinného prostredia poškodenej, hoci bolo viackrát konštatované, že matka i otec poškodenej boli alkoholicy a samotná poškodená požívala alkohol už od detstva. Z tohto dôvodu je možné, že jej liečebný pobyt v Pezinku je spôsobený jej alkoholizmom.

Na základe uvedeného obvinený zotrval na petite svojho dovolania.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj prokurátorka Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátorka“) písomným podaním z 21. októbra 2024, v ktorom vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že náhradný obhajca Mgr. Ing. Juraj Trokan bol obvinenému ustanovený opatrením Okresného súdu Trnava z 2. marca 2021, sp. zn. 6T/20/2020, pretože jeho zvolený obhajca JUDr. František Polák mal pozastavený výkon advokácie, čím vyvstala dôvodná obava zo zmarenia termínu hlavného pojednávania a tým bolo riadne zabezpečené právo obvineného na obhajobu. Obvinený bol pritom o tomto postupe súdu riadne informovaný. Z uvedeného je podľa prokurátorky zrejmé, že hoci obvinený si za svojho obhajcu zvolil JUDr. Františka Poláka, okresný súd mu v dôsledku pozastavenia advokátskej činnosti zvoleného obhajcu, ako i z obavy zo zmarenia hlavného pojednávania ustanovil náhradného obhajcu, a to v záujme zachovania plynulosti konania po tom, čo sa túto skutočnosť súd dozvedel. Následne súd, keďže nemal informáciu o obnovení advokátskej licencie zvoleného obhajcu JUDr. Františka Poláka, konal v predmetnej trestnej veci len s náhradným obhajcom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom. Od 2. marca 2021, keď okresný súd ustanovil obvinenému náhradného obhajcu, bolo konanie „pokryté“ náhradným obhajcom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, a preto právo obvineného na obhajobu nebolo podľa prokurátorky žiadnym spôsobom porušené. Obnovenie výkonu advokátskej činnosti JUDr. Františka Poláka bolo súdu oznámené až 14. mája 2024 na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, keď náhradný obhajca doplnil odvolaciu námietku poukazujúc na nedodržanie procesného postupu súdov konajúcich v predmetnej trestnej veci. Na následne konanom verejnom zasadnutí krajského súdu v Trnave dňa 18. júna 2024, keď bolo rozhodnuté dovolaním napadnutým uznesením, bol prítomný tak zvolený, ako i ustanovený obhajca.

Prokurátorka v tejto súvislosti poukázala aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva o tom, že zárukám vyplývajúcim z čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru, neprekáža, keď v niektorých odôvodnených prípadoch v záujme naplnenia spravodlivosti, pri súčasnom rešpektovaní požiadavky účinnosti obhajoby, je vôľa obvineného v otázke výberu obhajcu nahradená rozhodnutím štátnej autority, tzv. ustanovením obhajcu. Takýmto prípadom je okrem iných aj inštitút náhradného obhajcu zakotvený v § 42 Trestného poriadku (mutatis mutandis uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. októbra 2019, sp. zn. II. ÚS 255/2019).

K prítomnosti obvineného na tomto verejnom zasadnutí prokurátorka uviedla, že zo zápisnice vyplýva i jeho prítomnosť, pričom termín verejného zasadnutia vzal na vedomie 14. mája 2024. Krajský súd v Trnave teda podľa prokurátorky vykonal verejné zasadnutie v súlade so zákonom, za prítomnosti všetkých upovedomených, resp. predvolaných strán. Obvinený na verejnom zasadnutí predniesol aj svoj záverečný návrh, po ktorom bolo verejné zasadnutie o 11.27 hod prerušené za účelom porady senátu. O 11.35 hod súd pokračoval vo verejnom zasadnutí, pričom konštatoval neprítomnosť obvineného, ktorý sa po prerušení a následnom pokračovaní verejného zasadnutia nedostavil do pojednávacej miestnosti. Keďže sa obvinený na verejné zasadnutie dostavil zo slobody, nebolo úlohou, resp. povinnosťou senátu krajského súdu zisťovať dôvod, pre ktorý sa do pojednávacej miestnosti na vyhlásenie rozhodnutia nedostavil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátorka uviedla, že úvahy obvineného vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku považuje za právne irelevantné. Obvinený spôsobil poškodeným dlhodobé fyzické a psychické utrpenie vykazujúce hrubší stupeň necitlivosti a bezohľadnosti, ktoré bolo z ich strany pociťované ako ťažké príkorie, čím naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty predmetného zločinu.

Pokiaľ ide o dovolanie obvineného podané prostredníctvom obhajcu Mgr. Ing. Juraja Trokana, prokurátorka k tomu nad rámec predchádzajúceho vyjadrenia vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uviedla, že podľa § 146 Trestného poriadku k pribraniu iného znalca za účelom vypracovania kontrolného znaleckého posudku treba pristúpiť len ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný a zároveň následné vysvetlenie znalca alebo doplnenie znaleckého posudku nevedlo k odstráneniu pochybností. K takejto situácii však v predmetnej veci danom prípade nedošlo. Závery namietaných znaleckých posudkov vytvárajú podľa prokurátorky s rozsiahlo vykonaným dokazovaním logický súlad,

pričom súdmi boli v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku dôsledne vyhodnotené, čo viedlo v konečnom dôsledku k ustáleniu viny obvineného pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona.

S poukazom na uvedené je prokurátorka toho názoru, že dovolaním napadnuté rozhodnutia boli vydané v súlade so zákonom, bez potreby ich zrušenia a z tohto dôvodu navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť a návrh na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody považuje za nedôvodný.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 23. mája 2025.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Zároveň je potrebné poukázať na to, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120, roč. 2012).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal porušenie svojho práva na obhajobu tým, že napriek tomu, že jeho zvolenému obhajcovi JUDr. Františkovi Polákovi bol obnovený výkon advokácie, prvostupňový súd mu nezasielal predvolania na termíny hlavného pojednávania, neumožnil mu predniesť záverečnú reč a nedoručil mu ani rozsudok, na základe čoho nemal možnosť vypracovať odvolanie v mene obvineného.

K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že touto otázkou sa už zaoberal odvolací súd v napadnutom uznesení, v ktorom na str. 10-12 uviedol:

„Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo výroku o vine, obžalovaný v doplnení odvolania ako aj následne v námietke uplatnenej pred odvolacím súdom namietal procesné pochybenia spočívajúce v

porušení jeho práva na obhajobu, keďže ani v priebehu prvostupňového konania, ale ani na odvolacom konaní mu nemalo byť umožnené brániť sa zákonom predpísaným spôsobom za pomoci a poradenstva ním zvoleného advokáta - JUDr. Františka Poláka. Krajský súd preskúmaním obsahu spisového materiálu zistil, že tak v konaní pred prvostupňovým súdom ako aj v konaní pred súdom druhého stupňa nebolo porušené právo obžalovaného na obhajobu a to z nasledujúcich dôvodov.

V prvom rade je treba pripomenúť, že rozhodnutie o ustanovení náhradného obhajcu je v konaní pred súdom plne závislé od vyhodnotenia konkrétnych okolností prípadu predsedom senátu, resp. samosudcom, ktorý dbá na to, aby okrem práva obvineného na obhajobu v zmysle § 2 ods. 9 Trestného poriadku, bolo naplnené aj jeho právo na prejednanie a spravodlivé rozhodnutie veci v primeranej lehote bez zbytočných priťahov podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku (k tomu pozri S 12/2012-II.).

Krajský súd odkazujúc na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, dospel k záveru, že zárukám vyplývajúcim z čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru, neprekáža, keď v niektorých odôvodnených prípadoch v záujme naplnenia spravodlivosti, pri súčasnom rešpektovaní požiadavky účinnosti obhajoby, je vôľa obvineného v otázke výberu obhajcu nahradená rozhodnutím štátnej autority, tzv. „ustanovením obhajcu“. Takýmto prípadom je okrem iných aj inštitút náhradného obhajcu zakotvený v ustanovení § 42 Trestného poriadku (mutatis mutandis uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 255/2019, z 2. októbra 2019).

Náhradný obhajca, Mgr. Ing. Juraj Trokan, bol obžalovanému ustanovený opatrením Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/20/2020 zo dňa 02.03.2021, nakoľko obžalovaným zvolený obhajca JUDr. František Polák mal pozastavený výkon advokátskej činnosti, čím vyvstala dôvodná obava zo zmarenia termínu hlavného pojednávania a tým bolo riadne zabezpečené právo obžalovaného na obhajobu (č.l. 602). Obžalovaný bol o tomto postupe súdu riadne informovaný. Z uvedeného vyplýva, že hoci obžalovaný si za svojho obhajcu zvolil JUDr. Františka Poláka, okresný súd mu v dôsledku postavenia advokátskej činnosti jeho zvoleného obhajcu ako i z obavy zo zmarenia hlavného pojednávania ustanovil náhradného obhajcu, a to v záujme zachovania plynulosti konania po tom, čo sa túto skutočnosť okresný súd dozvedel. Následne okresný súd, keďže nemal informáciu o obnovení advokátskej licencie zvoleného obhajcu JUDr. Františka Poláka, konal v predmetnej trestnej veci len s náhradným obhajcom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom. Vyjadrené inak, od 02.03.2021, kedy okresný súd ustanovil obžalovanému náhradného obhajcu, bolo celé prebiehajúce konanie „pokryté“ legitímne ustanoveným náhradným obhajcom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, a preto právo obžalovaného na obhajobu nebolo žiadnym spôsobom porušené, a to ani v okamihu, keď konanie prebiehalo pred prvostupňovým súdom, či následne pred odvolacím súdom, kedy zvolený obhajca síce mal obnovenú advokátsku licenciu, ale súd, dokonca ani obžalovaný, o tejto skutočnosti nemali vedomosť.

Pokiaľ obžalovaný vo svojej námietke argumentuje, že ešte v priebehu prvostupňového konania mu (pozn. súdu - zvolenému obhajcovi) bola licencia obnovená a má ju platnú až doteraz (aj v deň, keď sa pojednávanie konalo), teda mu nebol ani riadne doručovaný žiadny dokument z pojednávania, vrátane samotného prvostupňového rozsudku, ktorý sa v tomto konaní napáda a rieši a ani nebol na odvolacie pojednávanie riadne predvolaný, krajský súd túto argumentáciu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti neakceptuje. Pokiaľ sa na viacerých hlavných pojednávaniach nezúčastnil JUDr. František Polák a prítomný bol náhradný obhajca, pričom ani obžalovaný, ani prvostupňový súd nemal vedomosť o opätovnom obnovení advokátskej licencie zvoleného obhajcu obžalovaným, považuje to odvolací súd zo strany obhajoby, resp. obžalovaného za mylný výklad práva na obhajobu cielený skôr na predĺžovanie súdneho konania v rozpore so základnou zásadou uvedenou v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V tejto súvislosti je potrebné vysloviť, že je pravdou, že pozastavením advokátskej činnosti zvoleného obhajcu JUDr. Františka Poláka, mu nezanikla povinnosť obhajovať obžalovaného, pretože zvolený obhajca nevypovedal plnú moc obžalovanému. Avšak keďže okresný súd disponoval len informáciou o pozastavení advokátskej činnosti zvoleného obhajcu obžalovaným, kedy nebol zvolený obhajca oprávnený poskytovať právne služby v zmysle zákona o advokácii (teda ani sa zúčastňovať hlavných pojednávanií, porád s klientom a pod.), zo strany okresného súdu nebolo nevyhnutné (najmä z hľadiska účelnosti ako aj hospodárnosti konania)

zasielať zvolenému obhajcovi všetky písomnosti (upovedomenia o hlavnom pojednávaní, rozhodnutie v merite vecí a pod.), nakoľko počas trvania prekážky na strane advokáta, resp. zvoleného obhajcu si plnil úlohy právneho zastúpenia obžalovanému náhradný obhajca a to v konaní pred prvostupňovým súdom a následne aj pred odvolacím súdom. Je tiež potrebné dodať, že skutočnosť o obnovení výkonu advokácie JUDr. Františka Poláka bola okresnému súdu, resp. krajskému súdu oznámená až dňa 14.05.2024 na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, keď náhradný obhajca doplnil odvolaciu námietku poukazujúc na nedodržanie procesného postupu súdov konajúcich v predmetnej trestnej veci. Krajský súd na podklade tejto podstatnej skutočnosti a zdôrazňujúc zanedbanie povinnosti samotného zvoleného obhajcu obžalovaného oznámiť okresnému súdu, resp. krajskému súdu, že k obnoveniu výkonu advokácie zvoleného obhajcu obžalovaného došlo, dospel k názoru, že postup okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku, bol správny.“

Nad rámec uvedeného k tomu najvyšší súd uvádza, že tak ako na to obvinený poukázal v podanom dovolaní, obhajcu JUDr. Františka Poláka si na svoje zastupovanie v predmetnej trestnej veci zvolil 8. októbra 2019 a plná moc bola vyšetrovateľovi doručená 17. októbra 2019 (č. l. 64 - 65 spisu). JUDr. Polákovi bol výkon advokácie pozastavený od 24. novembra 2020. Po tom, ako okresný súd uvedenú skutočnosť zistil, obvinenému opatrením z 2. marca 2021 ustanovil náhradného obhajcu JUDr. Juraja Trokana (č. l. 602 spisu). Uvedené opatrenie, ako aj upovedomenia o termínoch hlavného pojednávania v dňoch 27. mája 2021, 13. júla 2021, 1. februára 2022 a 29. marca 2022 pritom zasielal aj obhajcovi obvineného JUDr. Františkovi Polákovi, ktorý napriek tomu, že podľa informácie Slovenskej advokátskej komory, poskytnutej krajskému súdu 10. júna 2024 (č. l. 961 spisu) si počas trvania pozastavenia výkonu advokácie zvolil ako zástupcu JUDr. Jána Poláka, ani prostredníctvom tohto advokáta nezabezpečil preberanie opatrenia, resp. upovedomení a tieto sa súdu vrátili s oznámením o ich neprevzatí v odbernej lehote. Napokon, hoci išlo o obhajcu, ktorého si obvinený sám zvolil, na verejnom zasadnutí krajského súdu samotný obvinený uviedol, že nemal vedomosť o tom, že jeho obhajca si za seba zvolil zástupcu počas trvania pozastavenia výkonu advokácie. V takom prípade potom postup prvostupňového súdu, ktorý vykonal od pozastavenia výkonu advokácie JUDr. Františka Poláka termíny hlavného pojednávania s náhradným obhajcom a tomuto aj doručoval všetky písomnosti, bol nepochybne zákonný a správny, pričom najvyšší súd nemá tomuto postupu čo vytknúť.

Pokiaľ obvinený v tejto súvislosti namieta, že výkon advokácie bol JUDr. Františkovi Polákovi pozastavený do 7. septembra 2022 a od tohto dátumu s ním mal opätovne prvostupňový súd konať ako s obhajcom obvineného, možno v zhode s odvolacím súdom uviesť, že skutočnosť, že obhajcovi JUDr. Polákovi bolo ukončené pozastavenie výkonu advokácie, prvostupňovému súdu neoznámil ani on sám ani obvinený. Obvinený síce v odvolacom konaní i v podanom dovolaní tvrdil, že o tejto skutočnosti informoval prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní, neuviedol však, na ktorom konkrétnom termíne a táto skutočnosť nevyplýva ani zo žiadnej zápisnice o hlavnom pojednávaní, resp. inej listiny nachádzajúcej sa v spise. Zároveň obvinený na jednej strane tvrdí, že o ukončení pozastavenia výkonu advokácie prvostupňový súd informoval a na strane druhej uvádza, že to on ani jeho obhajca neboli povinní robiť. Za takejto situácie, ak obvinený podľa vlastného tvrdenia má vedomosť o ukončení pozastavenia výkonu advokácie svojho zvoleného obhajcu, túto skutočnosť preukázateľne neuvedie súdu a zároveň nenamieta vykonávanie úkonov trestného konania s prítomnosťou náhradného obhajcu, rozhodne nemožno hovoriť o porušení jeho práva na obhajobu, a už vôbec nie zásadným spôsobom. Obvinený totiž mal v priebehu všetkých termínov hlavného pojednávania na prvostupňovom súde zabezpečenú právnu pomoc či už zvoleného obhajcu alebo následne náhradného obhajcu. V podanom dovolaní pritom nešpecifikuje, v čom by malo byť jeho právo na obhajobu porušené (a už vôbec nie zásadným spôsobom) neprítomnosťou jeho zvoleného obhajcu a namiesto toho prítomnosťou náhradného obhajcu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je pritom potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7, roč. 2011.

Neobstojí pritom ani dovolacia námietka obvineného o tom, že zvolenému obhajcovi nebol doručený ani rozsudok prvostupňového súdu a z tohto dôvodu sa s ním nemohol oboznámiť a vypracovať k nemu odôvodnenie odvolania. Na rozdiel od civilného sporového konania, v ktorom sa v prípade, ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručujú písomnosti len tomuto zástupcovi (§ 11 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v trestnom konaní sa rozsudok doručuje tak obvinenému, ako aj obhajcovi (§ 173 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku). V predmetnej veci pritom prvostupňový súd doručoval rozsudok tak obvinenému, ako aj náhradnému obhajcovi (keďže o ukončení pozastavenia výkonu advokácie zvoleného obhajcu v tom čase stále nemal vedomosť). Obvinenému pritom nič nebránilo, ak tvrdí, že o ukončení pozastavenia advokácie JUDr. Poláka vedel, obhajcovi umožniť oboznámiť sa s rozsudkom a dať mu pokyn na vypracovanie odvolania proti nemu. Zároveň v predmetnej veci nedošlo k situácii, že by odvolanie obvineného nebolo odôvodnené, naopak, po tom, čo obvinený na hlavnom pojednávaní 8. decembra 2022 po porade s náhradným obhajcom zahlásil priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní odvolanie, náhradný obhajca ho 17. marca 2023 odôvodnil (č. l. 829 - 830 spisu). Rovnako tak odvolanie odôvodnil aj samotný obžalovaný vlastným písomným podaním z 13. marca 2023 (č. l. 834 - 837 spisu).

Navyše, po tom, ako náhradný obhajca na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu konanom 14. mája 2024 doplnil odvolanie aj o odvolaciu námietku o neupovedomovaní zvoleného obhajcu o úkonoch, krajský súd odročil verejné zasadnutie na 18. júna 2024, o ktorom upovedomil aj zvoleného obhajcu obvineného JUDr. Františka Poláka. Zvolený obhajca sa tohto verejného zasadnutia zúčastnil a predniesol i konečný návrh. V tomto smere preto neobstojí ani dovolacia námietka obvineného, že jeho zvolený obhajca nemal možnosť ho na verejnom zasadnutí zastupovať, pretože zo zápisnice o verejnom zasadnutí je zrejmé, že zvolený obhajca JUDr. Polák predniesol vo veci konečný návrh, s ktorým sa stotožnil a pridržiaval sa ho aj náhradný obhajca.

Z vyššie uvedeného prehľadu je zrejmé, že obhajobné práva obvineného neboli v priebehu prvostupňového ani odvolacieho konania porušené, a to už vôbec nie zásadným spôsobom.

Pre úplnosť, k obvineným namietanému nevykonávaniu zvukového záznamu verejného zasadnutia krajského súdu konaného 18. júna 2024 je potrebné poukázať na § 61a veta prvá Trestného poriadku, v zmysle ktorého „hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie v rozsahu, v ktorom sa na verejnom zasadnutí vykonáva dokazovanie sa zaznamenáva aj s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku.“ Na rozdiel od hlavného pojednávania sa teda zvukový záznam z verejného zasadnutia vyhotovuje len v tej časti, v ktorej sa na verejnom zasadnutí vykonáva dokazovanie. Nie je preto pravdivým tvrdenie obvineného, že v predmetnej veci nebol v rozpore so zákonom vyhotovovaný zvukový záznam verejného zasadnutia.

Možno preto uzavrieť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nespĺnenie podmienok na vykonanie verejného zasadnutia z dôvodu, že nebol prítomný na časti verejného zasadnutia po porade senátu.

K predmetnej dovolacej námietke obvineného sa žiada uviesť, že obvinený vzal termín verejného zasadnutia určeného na 18. júna 2024 na vedomie na verejnom zasadnutí konanom 14. mája 2024, tohto verejného zasadnutia sa zúčastnil, predniesol svoj konečný návrh, pričom po prerušení verejného zasadnutia za účelom porady senátu sa už do pojednávacej miestnosti nedostavil.

Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a

tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 46/2009, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 6, roč. 2011).

K vyššie uvedenej situácii pritom v predmetnej veci nedošlo, nakoľko obvinený mal na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu možnosť uplatniť všetky svoje obhajobné práva, a to tak osobne, ako aj prostredníctvom zvoleného i náhradného obhajcu. Samotná skutočnosť, že obvinený sa po prerušení verejného zasadnutia tohto ďalej nezúčastnil, pritom nemôže zakladať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Je tomu tak z toho dôvodu, že po porade senátu odvolacieho súdu prichádzajú do úvahy dve procesné situácie, a to vyhlásenie samotného rozhodnutia odvolacieho súdu alebo odročenie verejného zasadnutia. Ani v jednom z týchto dvoch prípadov pritom obvinený nemá ako ďalej uplatňovať svoje obhajobné práva, pretože proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je (na rozdiel od rozhodnutia prvostupňového súdu) prípustný riadny opravný prostriedok, teda obvinený nemôže na rozdiel od konania na prvostupňovom súde zvažovať uplatnenie svojho práva podať odvolanie ihneď po vyhlásení rozhodnutia. V prípade odvolacieho konania senát odvolacieho súdu po vyhlásení rozhodnutia, jeho stručnom odôvodnení a poučení o nemožnosti podania riadneho opravného prostriedku verejné zasadnutie ukončí. V tejto časti (po porade senátu) teda obvinený nemá žiadnu možnosť akýmkoľvek spôsobom ďalej aktívne zasiahnuť do priebehu verejného zasadnutia. Rovnako tak v prípade, ak by po porade senátu došlo k odročeniu verejného zasadnutia, obvinený by mal možnosť len vziať termín verejného zasadnutia na vedomie.

Zároveň, pokiaľ obvinený v tejto súvislosti namieta, že jeho neprítomnosťou a nedaním súhlasu na konanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti neboli splnené podmienky na jeho konanie je potrebné zdôrazniť, že obvinený sa verejného zasadnutia zúčastnil a až následne (počas porady senátu) sa rozhodol, že ďalšej časti verejného zasadnutia sa nezúčastní. Týmto svojim konaním dal najavo svoj súhlas s pokračovaním verejného zasadnutia bez svojej prítomnosti. Navyše, ani jeho zvolený či náhradný obhajca po porade senátu nežiadali o odročenie verejného zasadnutia z dôvodu neprítomnosti obvineného, resp. ani žiadnym iným spôsobom nenaznačili, že by obvinený pred svojím odchodom počas porady senátu vyjadril záujem byť prítomný aj na ďalšej časti verejného zasadnutia. Aj uvedené potom nasvedčuje tomu, že obvinený sa v priebehu verejného zasadnutia rozhodol ďalej sa ho nezúčastniť, a to navyše v časti, v ktorej už ani nemal priestor na uplatnenie svojich obhajobných práv. Z toho vyplýva, že krajský súd postupoval správne, keď po porade senátu pokračoval vo verejnom zasadnutí aj bez prítomnosti obvineného.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že zmyslom § 293 ods. 6 Trestného poriadku týkajúceho sa nemožnosti konania verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného v tam uvedených prípadoch je zachovanie práva obvineného priamo si uplatňovať svoje obhajobné práva na verejnom zasadnutí a možnosť jeho vykonania v neprítomnosti obvineného len v tom prípade, ak obvinený výslovne požiada o to, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti. Zákonodarca teda v taxatívne stanovených prípadoch (väzobné stíhanie alebo výkon trestu obvineného alebo stíhanie za trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou prevyšujúcou 10 rokov) zakotvil povinnosť vykonať verejné zasadnutie v prítomnosti obvineného za účelom umožnenia mu uplatnenia všetkých jeho práv na obhajobu s výnimkou toho, ak sa obvinený účasti na verejnom zasadnutí výslovne vzdá. V predmetnej veci pritom zmysel a účel § 293 ods. 6 Trestného poriadku bol zachovaný, pretože obvinený si na verejnom zasadnutí uplatnil všetky dostupné obhajobné práva a následne sa dobrovoľne rozhodol, že po porade senátu sa nezúčastní iba vyhlásenia rozhodnutia, teda časti verejného zasadnutia, na ktorom krajský súd nevykonával žiadne ďalšie úkony okrem vyhlásenia rozhodnutia, ku ktorému dospel počas porady senátu.

Možno preto konštatovať, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v predmetnej veci nebol naplnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namieta vierohodnosť poškodených na základe znaleckého posudku PhDr. F. H. a nepribratie ďalšieho znalca do konania.

K predmetnej dovolacej námietke je potrebné v prvom rade uviesť, že sa ňou zaoberal už krajský súd na str. 21 napadnutého uznesenia, pričom uviedol: „Ak aj obžalovaný v odvolacích námietkach poukázal na procesné pochybenia zo strany okresného súdu, ktoré mali spočívať v tom, že keď už sa pristúpilo k vykonaniu znaleckého dokazovania jednou znalkyňou, ktorá vyšetruovala a podávala znalecký posudok na obidve poškodené a súčasne i obžalovaného, mal byť do konania prizvaný aspoň ešte jeden iný kontrolný znalec, resp. znalkyňa, ktorý (á) sa mal(a) nezávisle od záverov znalkyne PhDr. H. k osobám tak poškodených ako i obžalovaného vyjadriť, táto námietka nie je dôvodná. K tomu krajský súd uvádza, že znalec pribratý v trestnom konaní nestojí na žiadnej strane trestného procesu. Jeho úlohou je objektívne posúdenie odborných otázok. V zásade preto nič nebráni tomu, aby rovnaký znalec bol pribratý k preskúmaniu duševného stavu tak obžalovaného ako aj poškodenej, resp. poškodených. Navyše, trestný kódex priamo stanovuje, že len v prípade, ak ide o objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej, priberú sa dvaja znalci. V danom prípade skutočnosti, na ktorých objasnenie bol pribratý znalec, nie sú skutočnosťami, na ktorých objasnenie je Trestným poriadkom stanovená nutnosť pribratia dvoch znalcov alebo znaleckého ústavu. K tomu krajský súd dopĺňa, že obhajobe nič nebránilo konzultovať závery znaleckého dokazovania s iným znalcom v príslušnom odvetví a odbore, získať informácie smerujúce k potvrdeniu alebo spochybneniu predložených záverov, najmä pokiaľ sú v neprospech obžalovaného. Rovnako obhajobe nič nebránilo, aby v mene obžalovaného, na jeho náklady, zabezpečila vlastný znalecký posudok, ktorého váha by bola nespochybniteľná, pretože znalec pribratý OČTK alebo súdom, ako aj znalec pribratý obhajcom, resp. obžalovaným, majú rovnakú dôkaznú hodnotu.“

Najvyšší súd k tomu dopĺňa, že predmetná dovolacia námietka obvineného smeruje k preskúmaniu správnosti a úplnosti skutkového stavu (prostredníctvom skúmania vierohodnosti svedeckých výpovedí). Ide teda o námietku skutkovú, t. j. námietku týkajúcu sa preskúmania správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorý však dovolací súd s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku v rámci dovolania podaného obvineným nemôže skúmať ani meniť. Skutkovými námietkami by sa dovolací súd mohol zaoberať len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý môže v podanom dovolaní uplatniť iba minister spravodlivosti, aj to len v prípade, ak napadnuté rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. Prieskum skutkového stavu, resp. skutkové námietky v rámci dovolania podaného obvineným tak nepatrí medzi dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ale je vyhradený len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý môže uplatniť iba minister spravodlivosti. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je na rozdiel od odvolania obmedzené už len na nápravu najzávažnejších procesných a hmotnoprávných chýb, uvedených v rámci jednotlivých dovolacích dôvodov v § 371 Trestného poriadku. Na podporu tejto argumentácie možno poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2018, sp. zn. IV. ÚS 641/2018, v zmysle ktorého „Najvyšší súd ako súd dovolací nie je už z dôvodu zákonného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, neustanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku preto ospravedľňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom (napr. IV. ÚS 294/2010).“

K obvineným namietanému nepribratiu ďalšieho znalca do konania je zase potrebné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7, roč. 2011, v zmysle ktorého „za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.“

Z uvedeného vyplýva, že ak konajúce súdy nepribrali do konania ďalšieho znalca, tak ako to obvinený požadoval, uvedené nemôže napĺňať žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a sice, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 24. júla 2007, sp. zn. 2 Tdo 21/2007, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 57, roč. 2007 - II.).

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, to znamená nie je prípustné právne účinne namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47, roč. 2014).

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu jeho konania ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 Trestného zákona z

dôvodu, že podľa jeho názoru nešlo o páchanie skutku závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas.

Podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálením rôzneho druhu, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Podľa § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona odňatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

Opätovne k tomu možno uviesť, že aj touto námietkou sa už zaoberal krajský súd na str. 19-20 napadnutého uznesenia, v rámci ktorého uviedol:

„Je tiež právne irelevantná úvaha, ktorú obhajoba ponúkla v odôvodnení svojho odvolania, pokiaľ ide o otázku kvalifikácie skutku, resp. zohľadnenia dlhodobosti, ako okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby. Objektívna stránka trestného činu uvedeného v § 208 Trestného zákona spočíva v konaní páchatela, ktorý týra blízku osobu alebo osobu, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobujúc jej fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie niektorou z foriem uvedenou v tomto ustanovení.

Týraním treba rozumieť také zlé zaobchádzanie s blízkou osobou, alebo osobou, ktorá je v starostlivosti alebo výchove, ktoré sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti, bezcitnosti a bezohľadnosti, ako aj určitou trvalosťou, prípadne sústavnosťou alebo opakovanými útokmi, ktoré týraná osoba pociťuje ako ťažké príkorie. Za týranie po dlhší čas je potrebné považovať obdobie zlého zaobchádzania s poškodenou osobou nie menej ako 6 mesiacov, počas ktorého dôjde k zásadnému zhoršeniu kvality života obeť, dokonca v niektorých prípadoch môže ísť aj o kratšie obdobie, ak by išlo o útoky výraznejšej krutosti, bezohľadnosti alebo bolestivosti, prípadne ak by ich intenzita bola obzvlášť vysoká. Zákonodarca ale sa rozhodol prísnejšie postihovať prípady, kedy toto trvanie dosiahne intenzitu páchania po dlhší čas, ako kvalifikačného znaku pre spáchanie trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. b) Trestného zákona. Obdobie páchania predmetného zločinu bolo od roku 2015 do 12.09.2019, teda približne štyri roky, čo je, aj podľa názoru odvolacieho súdu, pojmovo jednoznačne dlhším časom, časom ktorý výrazne presahuje minimálnu požiadavku na spáchanie daného trestného činu v zmysle podmienok uvedených v § 208 ods. 1 Trestného zákona. Nanajvýš, neustálenie presných časových údajov ohľadne jednotlivých čiastkových konaní samo o sebe ešte neznamená, že sa nestali, hoci možno súhlasiť s tým, že z hľadiska času by mali byť rozhodujúce skutočnosti čo najpresnejšie konkretizované. V tejto trestnej veci je však potrebné prihliadnuť na dlhšie časové obdobie, v ktorom sa skutok stal, ako aj na početnosť jednotlivých útokov, ktoré ho tvorili, pričom za takého stavu by ich presné ustálenie z hľadiska času, ale aj konkrétneho miesta a spôsobu konania, nebolo vo všetkých prípadoch reálne, avšak v danom prípade bolo ustálené celkové časové obdobie skutku, a pri niektorých popísaných útokoch aj ich presné časové určenie na deň, resp. aspoň mesiac, čo možno považovať za postačujúce.

Úmyselné konanie obžalovaného W. Y. objektívne svojou dlhodobosťou, sústavnosťou a opakovanými útokmi znamenalo spôsobovanie poškodeným, ako jemu blízkym osobám (manželke a dcére), fyzické a psychické utrpenie, ktoré poškodilo ich fyzické a psychické zdravie a zároveň čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas (od roku 2015 do 12.09.2019). Išlo o spôsobovanie fyzického alebo psychického utrpenia blízkym osobám, ktoré sa vyznačovalo dlhodobosťou a intenzitou zlého zaobchádzania, ktorým páchatel objektívne prejavoval hrubší stupeň necitlivosti a bezohľadnosti a ktoré poškodené, ako blízke osoby, pre jeho intenzitu, hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť dôvodne pociťovali ako ťažké príkorie. Takéto protiprávne správanie je evidentne správaním, ktoré je takto vnímateľné objektívne. Bolo tak dokázané, že obžalovaný spáchal zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b)

Trestného zákona.

V súhrne krajský súd uzatvára, že so zreteľom na pomerne obsiahle vykonané dokazovanie vo veci a jednotlivé dôkazy, na ktoré súd prvého stupňa podrobne poukázal v odôvodnení napadnutého rozsudku a ktoré na seba nadväzujú, navzájom sa podporujú a dopĺňajú, nemal ani odvolací súd pochybnosti o vierohodnosti a správnosti skutkových zistení, ale i záverov okresného súdu vo vzťahu k právnej kvalifikácii konania obžalovaného, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní.“

Najvyšší súd k uvedenému dopĺňa, že zo skutkovej vety ustálenej v rozsudku prvostupňového súdu (ktorej správnosť a úplnosť dovolací súd s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vychádza zo skutku ustáleného v skutkovej vete rozsudku, ktorého správnosť a úplnosť v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku nemôže skúmať a meniť) vyplýva, že obvinený sa skutku dopúšťal v období najmenej od roku 2015 do 12. septembra 2019, teda minimálne počas obdobia takmer piatich rokov. Uvedená dĺžka v spojení s intenzitou a množstvom jednotlivých útokov obvineného voči poškodeným nepochybne napĺňajú kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu, a to jeho páchanie po dlhší čas.

Napokon, k obvineným namietanej neurčitosti času spáchania skutku je potrebné zopakovať, že dovolací súd pri posudzovaní existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vychádza zo skutku ustáleného v skutkovej vete rozsudku, ktorého správnosť a úplnosť v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku nemôže skúmať ani meniť. Predmetná dovolacia námietka obvineného preto nespadá do rámca posudzovania dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ani žiadneho iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g), písm. i) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného W. Y. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.